

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6:50 mesečno, četletno K 19:50.

Ce pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 6.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik .opolodne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Edm. Schmidova ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Wilsonovo pismo.

«Jaz zahtevam za blagostanje človeštva od vas, kakor tudi od drugih na mirovni konferenci v Parizu med drugim tudi to, da se reši jadransko vprašanje brez vsakega zavlacovanja. Vsi narodi Evrope potrebujejo mir in oni, ki bi se temu protivili, bi prisilili mojo domovino do neprijetnih odredb: mi bomo temu primerno z ozirom na gospodarsko ureditev pomagali samo onim, ki pristanejo na naš program.»

Wilson.

Navedene besede so vzete iz Wilsonovega pisma, ki ga je poslal italijanski vladi ob priliki, ko je Tittoni predlagal nov način, kako bi se rešilo reško vprašanje. V pismu se pravi: »Vi veste zelo dobro, da je moje mišljenje glede reškega vprašanja neomajno in ne zato, ker ne simpatiziram z italijanskim narodom, ampak radi mojega prepričanja in stališča moje vlade. Na katerikoli način rešitve tega vprašanja, ki bi bil proti mojemu stališču, ne morem pristati, ker bi bilo to v protislovju z mojim vedenjem v zunanji politiki.« To so zanimive besede, ki bodo gotovo vzbudile pozornost. Program Amerike je mir, in države, ki bodo kalile mir, kakor

ga je n. pr. motil zadnji čas d' Annunzio na Reki in v Dalmaciji — nimajo pričakovati gospodarske podpore od Amerike. To pa pomeni polom za Italijo, ki je navezana na ameriansko gospodarsko podporo — saj dobiva od tam premog in žito. Brez premoga zastane industrija in promet — brez tega ni dela — in brez dela ni kruha. Wilson zna govoriti zelo med rožicami, vendar se lahko razume, kaj je hotel reči; on ve, kje Italijo čevelj žuli — ve, da bi brez zunanje gospodarske podpore ne mogla izhajati, še manj pa poravnati svoje vojne dolgove. Zato so njegove besede zelo resne. Ni dvoma, da bo po Italiji zopet donelo: doli z Wilsonom! Toda taka onemogla jeza ne bo pomagala. Za nas je Wilsonovo pismo velike važnosti.

Še za časa svetovne vojne smo bili vajeni, da je govoril Wilson n. pr. Nemčiji in Avstriji »v rokavicah«, t. j. zelo mirno. Nemci so si mislili, da to pač ne bo tako hudo in niso hoteli slušati. Za prvo noto je prišla druga, za drugo tretja in nazadnje — ultimatum. Ravno tako je bilo v reškem

vprašanju. Wilson je stal na naši strani. Toda italijansko - francosko - angleška zveza je bila proti njemu. Zdelo se je, da Wilson popušča. Nazadnje je zbolel in Amerika je stopila v ozadje. D' Annunzio je zbral svoje »junake« in je šel na Reko. Amerika je gledala in čakala. In zdaj je prišlo pismo, ki govori z resnimi besedami. In zdi se, da je že uplivalo. Nitti je baje rekel, da je treba med nami in Italijo najlepših razmer. To bi bil znak, da so v Italiji razumeli Wilsonove besede.

Nam se toraj zdi, da je Wilson glede Reke napisal besede, ki bodo imele isto trajno vrednost, kakor so jo imele nekatere druge besede v svetovni vojni. Marsikaj, kar je ta mož rekel, se je izpolnilo kljub vsej neverjetnosti. In kakor smo videli, ni poznal odnehanja. Kar je rekel je držalo in vsaka nota je šla samo — naprej od prve. To bi nam dajalo upanja, da se bo reško vprašanje rešilo v njegovem smislu. In to bi pomenilo — da bo Reka naša!

„Mariborska tiskarna“.

(Nekaj spominov.)

„Mariborska tiskarna“ — tako je danes naslov največji, moderno urejeni tiskarni v Mariboru (preje tiskarna Kralikovih dedičev), ki tvori skupno s prejšnjo Rabičevo tiskarno eno podjetje. „Mariborska tiskarna“ je danes naša last in pomeni novo kulturno delo v razvoju našega narodnega življenja ob skrajni severni meji Jugoslavije. Po petdesetih letih se je konečno uresničila misel prvih naših bojevnikov za slovenski Maribor in za napredek našega naroda. Zdi se nam primerno obuditi spomin na one čase, ko so nepremagljive ovire onemogočile to podjetje, ki bi bilo v preteklosti takega pomena za nas, in s tem pokazali na važnost tega podjetja za naš nadaljni razvoj.

I. Pred petdesetimi leti.

„Da nam je Slovincem dnevnik treba to tudi mi živo čutimo in menili smo se še pred novimi volitvami zastran tega; pa burni časi volitev so nas spet od tega premišljevanja odbili. Ali zdaj, ko je vihar minul, začnemo spet prece, preudarjati, kaj in kako“ — — —

Tako je pisal dne 7. aprila 1867. leta Luka Svetec dr. Jos. Vošnjaku. Slovinci še takrat niso imeli svojega dnevnika. V Ljubljani so izhajale Bleiweisove „Novice“ in v Celovcu je Andr.

Einpieller izdajal svojega „Slovenca“, „Novice“ so bile slabe, bile so v rokah kranjskih konservativcev, „Slovenec“ pa se je s težavo boril na Koroškem. Ravno to leto (1867) pa se je začelo pri nas novo živahno politično življenje. Po porazih, ki jih je doživela Avstrija l. 1866. se je začel nov boj narodov. Dr. Vošnjak piše v tem letu: „Prav imenitno leto za Slovence! V tem letu (1867) smo prvokrat kot političen faktor stopili v javnost. Pri deželnozborskih volitvah so v vseh slovenskih pokrajinah zmagali slovenski kandidati na silno začudenje starih naših narodnih nasprotnikov Nemcev in Lahov. Posebno sijajne so bile zmage na Kranjskem in Štajerskem — pa tudi na Goriškem in v Tržaški okolici so bili izvoljeni Slovinci...“

„Prvi smo šli v boj štajerski Slovinci...“ Že 9. januarja je bil shod v Mariboru in potem so šli naši bojevniki na deželo, na delo, na agitacijo. Pri tem pa so pogrešali tiskanih sredstev — niso imeli niti svoje tiskarne, niti lista. Zato so imeli vsi eno samo željo: ustanoviti svojo tiskarno in svoj dnevnik. Upati je, da jim bo priskočila Ljubljana na pomoč. Toda sama Ljubljana je spala. Tam ni bilo mogoče izdajati dnevnika, ker to nekaterim gospodom ni bilo po volji. O tem piše dr. Vošnjak v „Spominih“:

„Zastran dnevnika pa se je v Ljubljani go-dilo, kakor prej zastran „Matic“. Govorilo in

posvetovajo se je, a storilo nič in spet smo mi štajerski Slovinci se morali lotiti dela“. Od tega časa naprej so skušali naši možje zbrati primerno svoto, da si ustanove svoj list in če mogoče — svojo tiskarno — v Mariboru.

O tem piše dr. Vošnjak:

„Za tako podjetje je seveda pred vsem bilo treba kapitala. Sklenili smo si ga pridobiti z izdajanjem deležev po 250 gld. in v ta namen smo ustanovili komanditno društvo s tvrdko: „Dr. Vošnjak in dr.“ — Pisali smo vsem znanim rodoljubom in smo posebno iz našega središča iz Ljubljane pričakovali izdatne udeležbe; a yarali smo se. Iz Ljubljane nismo dobili ne penéza in na vsem Kranjskem smo oddali samo en delež, ki ga je vzel Višjem Pfeifer v Krškem (oče sedanjega vlad. komisarja dr. V. Pfeiferja, Op. por.) Podpisali in plačali pa so: dr. Fr. Dominkuš 1000 gld., dr. V. Pavlič v Velikovcu l. Gorup v Trstu in nadžupnik Rozman v Konjicah po 500 gld. D. J. Vošnjak, Ivan Žuza, dr. Št. Kočvar, Fr. Kapus, dr. J. Muršec v Gradcu dr. Ploj v Ptuju, dr. G. Ipavic in M. Kavčič v Št. Jurju, notar dr. Fr. Radej v Mariboru, notar Slavoljub Knez v Št. Lenartu, Božidar Raič Al. Senček na Blanci, Janez Lipold v Mozirju Miha Harman, V. Pfeifer in „Goriški rodoljub“ po 250 K. — Te zneske smo vsi vplačali, das smo vedeli, da je to dano a fond perdu in da se nam nikoli nič ne povrne. In res se je vsol

Dar svobode.

Ko se je bližala prva obletnica našega osvobojenja, je sklenil „Mariborski odbor“, da naj se proslavi ta dan z velikim „darom svobode“, t. j. z zbirko „en milijon“ kron, ki bi jih darovali pred vsem na oltar naši neodrešeni domovini. Tik pred tem sklepom pa je nastala tiskarska stavka in ni bilo mogoče tega sklepa razglasiti po listih. „Mar. odbor“ je torej skušal o tem obvestiti društva. Ker ni bilo druge poti, se je obrnil odbor na upravništvo „Murske Straže“, ki izhaja v Radgoni, in je bila takrat edini list, ki je bil dostopen našemu širšemu občinstvu, da je „Murska Straža“ prinesla poziv na narod in na slov. ženstvo, da proslavi svojo prvo obletnico z „darom svobode“. Vkljub oviram je dosegel oklic „Mar. odbora“ našo javnost in naša obletnica se je slavila z nabiranjem darov za našo mladino iz neodrešenih krajev. „Centralni odbor“ v Ljubljani je preskrbel znake z napisom „Neodrešeni domovini“, 28. oktobra 1918 po 2 K in po 10 K. Občinstvo se je radevolje odzvalo pozivu in je povsod marljivo zbiralo. Zbirka se je imela zaključiti 1. decembra t. l. Doslej so znani uspehi, ki jih je prinesla „Murska Straža“ in jih tu navajamo.

Dobrna 120 K, Griže pri Celju 50 K, Konjice 500 K, Križevci 143 K, Laški trg 1040 K, Ljutomer 1046 K, Liboje 108 K, Luče 50 K, Maribor 50.000 K (računi še niso zaključeni), Petrovče 878 K, Polzela 587 K, Pragersko 200 K, Ptuj 1500 K, Rače 188 K, Rogaška Slatina 408 K, Ruše 272 K, Sv. Anton v Slov. Gor. 70 K, Sv. Jurij ob Taboru 233 K, Sv. Jurij v Slov. Gor. 207 K 30 vin., Sv. Trojica 261 K, Sv. Peter v Sav. dol. 814 K, Sv. Ruprecht p. Gomilskem 130 K, Slov. Bistrica 658 K, Slov. Gradec 2000 K, Šmarje 200 K, Tržič 90 K, Vuhred nad Mariborom 442 K, Velenje 770 K, Zamarkovo 30 K, g. Lenarčič

teh 6000 K porabilo v prvih treh letih v to, da smo pokrivali deficite pri listu“

Ako čitamo te spomine v današnjih časih, se čudimo veliki požrtvornosti teh prvih bojnikov za naš politični in kulturni napredek.

Dr. Vošnjak piše dalje:

Takrat smo mislili tudi ustanoviti lastno tiskarno in bi bili to tudi storili, ko bi bili oddali deležev za 12.000 gld. pa nabrali smo samo 6000 gld. in tako nam je up takrat splaval po vodi. Za prvo silo je torej bilo vsaj po našem mnenju, dovolj kapitala. Tudi zaradi tiska nam ni bilo treba skrbeti, ker je mariborski tiskar Janšič bil pripravljen prevzeti tisk. Takrat ni še bil v Mariboru tak terorizem, da bi nemški tiskar ne smel tiskati slovenskega lista, kakor se je to zgodilo v Celovcu Einspielerjevemu „Slovencu“.

O tem dogodku piše dr. Vošnjak (l. 1867) sledeče:

Med tem nas je zadel občuten udarec. Koncem aprila smo dobili v roke poslednji list Einspielerjevega „Slovenca“. Celjovški nemški tiskar ga ni hotel več tiskati in tako je Andrej, ker druge tiskarne v Celovcu ni bilo, moral list ustaviti.“

Ravno ta dogodek je povzročil tem večjo potrebo slovenskega lista v Mariboru in je ob enem pokazal — kakega pomena je lastna tiskarna. Naši možje so se torej glede tiskanja lista dogovorili z „nemškim tiskarjem Janšičem“ in v tej tiskarni je dne 2. aprila 1868 izšla — prva številka „Slov. Naroda“. Hči tega tiskarja Janšica se je pozneje poročila s Kralikom in od Kralikovih dedičev je prešla tiskarna v naše slovenske roke — in na tem mestu stoji sedaj — „Mariborska tiskarna“. Tako smo po petdesetih letih prišli tje, kjer smo pred petdesetimi leti začeli.

(Ribnica na Poh.) 100 K, g. Majdič (Celje) 1500 K. — Nadaljni darovi so: Rače 200 K, Mozirje 1260 K, Gornji grad 1392 K 10 h, Braslovče 50 K, Sv. Egidij-Zreče 30 K, Sv. Pavel p. Preb. 304 K, Sv. Pavel p. Preb. 447 K, Sv. Trojica v Hal. 200 K, Ljutomer (naknadno) 603 K, Sv. Jurij ob Juž. žel. 767 K, Šmarjeta ob Pes. 840 K 70 v, Radgona 2539 K 64 v.

Tu navedeni darovi so po večini samo iz Štajerske. Centralni odbor v Ljubljani bo objavil doneske v ljub. časopisih. Gotovo je, da je tisk. stavka onemogočila, da se ta lepa misel ni mogla povsod z uspehom uresničiti, prepričani smo, da bi bili sicer dosegli svoj cilj. Vendar tudi dosedaj znane svote kažejo zavednost naših krajev in upamo, da bo končni uspeh dokazal, da smo se ob prvi obletnici zavedali, kaj pomeni nam „dan svobode“. Natančen seznam darov prineso listi ob zaključku.

Politični pregled.

Predsednik Masaryk za sporazum. Predsednik Masaryk se je obrnil do min. preds. Tušarja s svojeročnim pisanjem, kjer ga prosi naj pregovori Klofača, Frankeja, Halbeja in Veselija, da še nadalje ostanejo na svojih mestih ter svojo ostavko odpotegnejo, ter naj dalje deluje na to, da se stranke zopet sporazumejo.

Demisija poljske vlade Ministrski predsednik Paderewski je podal predsedniku Pilsudskemu ostavko celokupne vlade, katero je Pilsudski sprejel, toda poveril sestavo nove vlade zopet Paderewskemu.

Odtrganje od Avstrije. Kakor znano deluje Predariska z vsemi močmi na to, da bi se ji dovolila priklopitev k Švici in kakor poročajo zadnje vesti, se ji bo to tudi posrečilo. Sedaj pa poročajo naenkrat iz Solnograda, da tudi Solnograško noče več pripadati Avstriji, ampak, da bo proglasila svojo priklopitev Bavarski, oziroma Nemčiji. Koliko je znano iz avtentičnih ententnih krogov vrhovni svet v Parizu ne bo privolil na noben način združitve avstrijskih dežel s sosedno Švico ali Nemčijo, ker bi bilo to začetek razpada avstrijske republike.

Bolgarski vzdih. Dne 28. oktobra so tudi bolgarski listi slavili — češko osvobojenje. Cele članke so posvetili češkemu „dnevu svobode“. — „Mir“, „Praporec“, „Napred“, „Bolgaria“ so slavili češki boj za svobodo, pozdravljali Čeha in njih predsednika Masaryka, popisovali so boje čeških legij. „Bulgaria“ n. pr. pravi, da se raduje češkega osvobojenja, ker je bilo zasbeženo s stoletnimi „mukami in delom“. „Napred“ piše: Nazdar, bratje Čehi, naj bo srečna naša bodočnost. Vsi listi pišejo, da so Čehi nositelji slovanske misli. Dr. Danev je čestital brzojavno v imenu „Bolgarsko-češke vzajemnosti“. Tako sedaj hinavski izdajalci slovanstva čestitajo k isti svobodi, zoper katero so se bojevali. Namen je prozoren. Sedaj se love za češki fraj, da bi jim oni pomagali. Kar je njim slovanstvo.

Dnevne vesti.

Cenjene naročnike prosimo, da nam vrnejo list, kdor ga ne misli naročiti. Prve tri številke pošljemo vsem dosedanjim naročnikom na ogled.

Vodja okrajnega glavarstva v Mariboru dr. Srečko Lajnšič je po naredbi ministrstva za notranje zadeve prevzel zopet svoje mesto, katero je pred meseci zapustil kot civilni komisar za Prekmurje. Dr. Lajnšič praznuje te dni 10 letnico svojega delovanja v mariborskem okraju.

Prvi koncert Mariborske Glasbene matice se vrši jutri zvečer ob pol 18. v kazinski koncertni dvorani.

Shod narodno-socijalne stranke. V pondeljek dopoldan se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma shod krajevne organizacije N. S. S., katerega je otvoril predsednik Jarh, ki je zavrnil očitke socijalnih demokratov, da so narodni-socijalisti denuncirali svoječasno različne osebe, ki so se potem izgnale ter dokazal, da so se oni izgoni izvršili sporazumno J. S. D. P. Končno je predlagal, da se izvolijo člani, ki naj vstopita v mestni aprovizacijski odsek. Za njim je govoril Škerjanec proti socijalnim demokratom radi bratenja z nemškimi nacionalsci in radi dogodkov na shodu dne 30. pr. m. Delegat Rajh je poročal o strankinem sestanku v Ljubljani v nedeljo 6. t. m. Povedal je med drugim tudi, da osnuje stranka z novim letom svoj lasten dnevnik. Razen omenjenih so govorila še novinar Pirc, begunec Breščak in dr. Valjavec. V sprejeti resoluciji se zahteva takojšnja uvedba agrarne reforme, boj proti J. S. D. S. v kateri se skrivajo najhujši nemško-nacionalni elementi, ter odstranitev slovenščine nezmožnih uradnikov in uradnic z mestnega magistrata mariborskega. Med shodom ni prišlo do drugega incidenta, kot da so nekega socijalnega demokrata, ki je skušal ugovarjati, vrgli iz dvorane.

Reforma carinskega urada v Mariboru. Za časa stavke so nam od raznih strani, zlasti iz trgovskih krogov prihajale pritožbe glede poslovanja tukajšnjega carinskega urada. Ta urad je eden izmed najvažnejših obmejnih carin, posebno sedaj, ko gre preko Maribora toliko transportov živil za gladno Nemško Avstrijo in se prevažajo večji transporti naših domov se vračajočih Amerikancev. Čeprav je bil doslej osebni promet Dunaj—Trst zelo omejen, vendar je bil oziroma je še naš glavni kolodvor tako prenapolnjen s tovornimi vlakmi, da je izmed 33 tirov včas h komaj eden prost za vse druge vlake. Ti tovorni vlaki stoje navadno po cele dni, da, tudi cele dneve na tirih naših kolodvorov. Zakaj? Samo zato, ker ima carinski urad svoje uradne ure samo po dnevi, ker je ba'e premalo osebja, da bi poslovala permanetna carinska služba. In potem so gospodje pretankovestni pri kontroli prtljage v domovino vračujočih se Amerikancev. Še vsak dosedanji ameriški transport se bridko pritožuje, da mu na celi dolgi vožnji v nobeni državi ne delajo toliko nepotrebnih sitnosti, kakor ravno, ko stopijo prvič v Mariboru na tla svoje domovine. Včasih se tudi zgodi, da kateri teh gospodov vzame seboj carinski tarif in tedaj mora stati vse delo dokler dotičnega gospoda ne najdejo. Vsled neznosnih zamud pri carinskem poslovanju trpe stranke, trpi vsa železnica in sploh ves promet velikansko škodo. Vsak voz, ki stoji stane blizo 20 K dnevno zato ker — stoji na tiru. A železnico stane ta voz 300 K dnevno, ker bi ga če bi bil prost, izrabila za druge transporte. Umevno je, da se pri tem čakanju mnogo blaga spridi, tudi pokrade. Vso to škodo morajo konečno trpeti ubogi konsumenti. Velike zamude in stroška povzročata tudi naredba, da mora blago v Mariboru čakati na fakture, ker carinski urad posluje pri izvoznih transportih na podlagi blagu priloženih računov. Treba je torej temeljite reforme v carinskem vprašanju.

„Sokol“ v Mariboru namerava započeti stelovalstvo starejših bratov, ki bi se vršila lečno od telovadbe ostalih članov ob torkih in petkih ob 8. uri zvečer začasno v telovadnici na Reiserjevi cesti (vhod iz Elizabetne ceste). Vaje bi bile seveda primerne starosti in manjši telesni gibčnosti. Če se oglasi zadostno število telovadcev, se prične v torek dne 16. t. m. s redno telovadbo. One starejše brate, ki se hočejo te telovadbe vdeleževati vabim na pogovor v soboto, dne 13. t. m. ob 20. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Poročilo o Sokolovem Miklavževem večeru prinesemo jutri.

Zdravoj dr. Serneč. Oproščeni izgredniki iz leta 1914. Sarajevsko sodišče je opustilo vseh 11 obtoženecv radi znanih protisrbskih izgovorov v Sarajevu, ker jim ni moglo dokazati nobene krivde.

Uradniške plače. Vlada je sprejela zahteve uradništva glede draginjskih doklad v smislu predložene spomenice. Uradništvo zadnjih dveh razredov dobi 120% poviška na račun draginjske doklade, uradnikom višjih razredov pa se bo izplačeval povišek v treh kategorijah in sicer po 100, 80 in 60%.

Prihod istrskih deportirancev v Maribor. V terek je prispelo iz Gradca osem istrskih Hrvatov in Slovencev, katere so Italijani svoj čas sredi noči, ko so spali, zbudili ter odpeljali v Verono, kot politične osumljence. Pozneje so jih iz Verone premestili v Trident, odkoder se jim je sedaj posrečilo ubežati. Eden izmed njih se je oblekel v italijansko vojaško obleko, ter potem ostale kot transport prepeljal preko Brennerja v Inost in dalje v Gradec, odkoder so prišli v terek srečno v Maribor. Med njimi se nahaja en profesor in nekaj dijakov, drugi so trgovci in uradniki.

Nov transport naših vojnih ujetnikov-invalidov iz Italije. Danes ponoči je prispel preko N. Avstrije v Maribor nov transport, okrog 200 mož ujetnikov-invalidov, ki so jih Italijani poslali v domovino. Ujetniki nudijo žalostno sliko bede in pomanjkanja, ki so ga trpelj v laškem suženjstvu.

Markiranje bankovcev. Iz vseh krajev se poroča, da se ljudstvo točno drži predpisov glede markiranja bankovcev. Razven slučaja v Kropi kjer je komisija z župnikom Oblakom markirala večje vsoto avstrijskega denarja, se ni zgodilo ničesar v škodo države. Nekateri hujšakci po deželi hočejo sicer zavesti ljudstvo v zmotu glede naknadnega izplačevanja priznanic toda naše pošteno ljudstvo se ne menja za take državi sovražne elemente.

Padanje valute sosednjih držav. Po najnovejših vesteh iz Curiha pada valuta sosednjih držav še nadalje. Izplačilo Dunaj od 3'20 na 2'75 cent. Izplačilo Berlin od 10.10 na 9'50 cent. Češko-slov. krona od 9'25 na 8 cent. Avstrijska krona od 350 na 3 cent.

Oropani vseučiliški profesor. Dr. Gregor Rožman, katerega so svojčas smatrali za bodočega škota za slovensko Koroško, je bil odpoklican kot profesor na vseučilišče v Ljubljano. Spravil je vse svoje stvari v poseben vagon, ki je od Pliberka srečno dospel v Maribor na koroški kolodvor. Preko noči pa je bil vagon tako oropan, da razen nekaj posteljnine ni ničesar ostalo. Škoda oropanega znaša nad 40.000 K.

Nov odvetnik v Ptuj. Odvetnik dr. Šalamun je otvoril svojo odvetniško pisarno v Ptuj, Minoritski trg št. 5. I. nadstropje, in uraduje skupno z odvetnikom dr. Matej Senčar-jem v prejšnji pisarni dr. Plachki.

Slov. mestno gledališče.

„Snegulčica“. V sredo smo imeli prvo otroško igro „Snegulčica“, je vsakemu znana in je priljubljena igra za stare in mlade. Gledališko vodstvo se je potrudilo, da bi igro podalo v kar najlepši obliki, posamezni prizori so bili podani kot melodrama z lepim spremljevanjem orkestra. Tudi scenerija je bila posrečena. Začetek igre je bil nesrečno izbran ob 6. zvečer, zato gledališče ni bilo spočetka tako polno kot bi bilo pričakovati — potem pa se je napolnilo in naši malčki so se prav dobro zabavali. Naslovno ulogo je igrala gdēna. Kraljeva, ki bi morala biti tu in tam nekoliko bolj glasna in bolj živahna, v nekaterih prizorih je bila sicer prav dobra. Ako se govori o zlatolasi kraljicini, ki je lepša nega kraljica, potem je treba postaviti na oder res vse to, kar odgovarja otroški domišljiji. V tem oziru je bila Snegulčica nekoliko preskromna. Druge uloge so bile dobro zasedene, lovec Radomir bi moral biti starejši in bolj surove zunanosti. Najlepši prizor je bil pač pri palčkih, ki so tvorili lepo skupino in vzbujali mnogo radosti. V splošnem je predstava krasno uspela in želimo samo, da bi naša mladina vžila pri Snegulčici še nekaj tako prijetnih večerov, kakor je bil prvi. —a—

Repertoire tekočega tedna:

V četrtek 11: „V Ljubljano jo dajmo“ in „Brat sokol“ Začetek ob 19 uri (Abon. A—13)
V soboto 13: „Snegulčica“ A/13. Začetek ob 18. uri
V nedeljo 14: popoldne: „Tat.“ „Ljudska predstava.“ Zvečer: „Veseli dan ali Matiček se ženi“. Pop. začetek ob pol 15. Zvečer začetek: ob pol 20 uri.

Po svetu.

Protižidovski izgredi v Budimpešti. V Budimpešti so se vršili velikanski izgredi proti židom in židovskemu časopisju. Množica je vdrla v prostore židovskih listov „Nepszave“ in „Az Est“ ter jih popolnoma demolirala, kakor tudi tiskarne. Škoda se ceni na več milijonov. Pri izgredih je bila ona oseba lahko ranjena, več pa aretiranih.

Turško-grški spopad. Glavni stan grške solunske armade javlja, da so 5. t. m. napadle turške čete, vzdolž maloazijske demarkacijske črte tamkajšnje grške posadke. Po precej ostrem boju se je posrečilo Grkom, da so Turke pregnali. Turki so izgubili 100 mrtvih.

Najnovejša poročila.

Odgovor regenta Aleksandra.

Beograd, 10. decembra. Iz Pariza je odgovoril prestolonaslednik regent Aleksander na brzojavko ministrskega predsednika Ljube Davidovića v imenu kraljeve vlade povodom obletnice našega narodnega ujedinenja z nastopnimi besedami: „Vam in drugim se iskreno zahvaljujem za pozdrav povodom obletnice našega narodnega ujedinenja. Naš narod, ki si je s tako požrtvovalnostjo priboril svoje osvobojenje, je pokazal z manifestacijami, dne 1. decembra celemu svetu, da hoče tudi nadalje biti ujedinen. Želim iz srca, da najde v bodočnosti moj narod povračilo za vse naporno delo in srečen razvoj.“

Zaplemba nežigosanega denarja.

Pečuh, 10. dec. Tukajšnji policijski komisariat je zaplenil več osebam nežigosane bankovce v skupni vrednosti 220 tisoč kron, ki so jih hoteli vtihotapiti v našo državo.

Nemčija se uklone.

Berlin, 10. dec. „Neues 8 Uhr Blatt“ javlja: Za gotovo se pričakuje, da bo Nemčija brez nadaljnega podpisala protokol, tako, da proti ratifikaciji versailske mirovne pogodbe ne bo nobenega zadržka več.

Italijanske čete zasedlo Reko.

Berlin, 10. dec. „Lokalanzeiger“ poroča: Uradno se zatrjuje, da so italijanske čete sporazumno z d'Annunzijem zasedle Reko. D'Annuncijeve čete so se pobratile z rednim italijanskim vojaštvom. V Italiji je vzbudila ta vest veliko zadovoljnost.

Slovenske šole v Trstu.

Trst, 10. decembra. Jutri se otvori tu šola družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu. Doslej se je vpisalo v to šolo nad 1200 otrok.

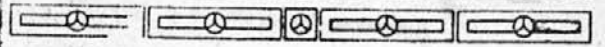
Clemenceau odpotoval v London.

Pariz, 10. decembra. Clemenceau je odpotoval v London, da se tam osebno razgovori o najbolj kočljivih vprašanjih kakor o položaju nastalem vsled zavlačevanja ratifikacije mirovne pogodbe s strani Amerike, o skupnem postopanju proti uporni Nemčiji, o ruskem in turškem vprašanju itd.

Mirovna pogodba z Madžarsko.

Pariz, 10. dec. Mirovna pogodba, ki se predloži Madžarski, je dogotovljena, ter bo najkasneje v januarju prihodnjega leta izročena v

podpis; rok, ki se ko v to dovolil ne bo presegal 10 dni. Mirovna pogodba obsega 132 paragrafov. Gospodarske določbe so sestavljene čisto po željah angleške balkanske politike, ki hoče iz Budimpešte napraviti center za svojo vshodno trgovino. Nova Madžarska bo obsegala 14 komitatov. Odškodnine bo plačala 18 milijard in to v 25 letih; od avstro-ogrskih dolgov prevzame eno petino. Obliko vladavine določi ljudsko glasovanje, če se izrečeta dve tretjini za monarhijo, bo monarhija, toda § 116 izključuje v tem slučaju povratek Habsburžanov.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru.

Razglas.

Z razpisom deželne vlade za Slovenijo, poverjeništvu za notranje zadeve z dne 15. septembra 1919, št. 10295 je dovoljeno mestni občini Maribor na podstavi soglasnega sklepa seje sosveta z dne 23. junija 1919 pobirati nastopne povišane oziroma na novo uvedene doklade odnosno pristojbine:

1. Pobirati v letu 1919 65% naklado od kontigentovane in nekontigentovane pridobnine, pridobnine po II. poglavju, krošnjarine, plačarine in rentnine.

2. Pobirati v tem letu 40% naklado od zemljiškega in hišno-najemniškega davka.

3. Pobirati od 1. prosinca 1919 dalje 6% vodovodno naklado od najemnine.

Pri zaračunih večje porabe vode se zviša od 1. prosinca 1919 dalje jednotna cena za m³ na 50 vinarjev, pri čemur se pri oni množini vode, ki je na podstavi naklade dovoljena, vpošteva m³ s 30 vinarji.

4. Od 1. prosinca 1919 dalje se sme pobirati za vsako preskušnjo pritiska zasebnega vodovoda takoj pri priglasitvi 10 K.

5. Od 1. prosinca 1919 dalje znaša nakladno plačljiva vodomerščina od vodomera letno:

25/13 mm	K 12-50
25/20 mm	K 17—
25/25 mm	K 18-50
30/30 mm	K 25—
40/40 mm	K 36—
50/50 mm	K 47—
60/60 mm	K 68—
80/80 mm	K 90—
100/100 mm	K 113—
100/150 mm	K 151—

Pod točko 3, 4 in 5 dovoljeno zvišanje velja le za leta 1919 in 1920.

6. Zamudne obresti, določene v zakonu z dne 15. avgusta 1903, dež. zak. št. 37, se od 1. prosinca 1919 dalje zvišajo na 5%.

7. Dovolj se od 1. prosinca 1919 dalje 4% kanalska pristojbina od najemniškega donosa hiš za dobo dveh let.

8. Dovolj se pobiranje veselicega davka za leto 1919 in 1920.

9. Dovolj se za leto 1919 povišanje občinske naklade na mošt na 20% in na vino na 40% državne užitnine.

10. Dovolj se pod zakonitimi pogoji za leto 1919 uvedba občinske naklade na mošt in vino in sicer na vsak hektoliter mošta K 4. — za vsak hektoliter vina K 12— od v mestu konzumirane užitnini podvržene količine, in se dovolj pobirati pod zakonitimi pogoji od vsake steklenice šampanjca po K 10—

11. Končno se dovolj za leto 1919 in 1920 pobiranje občinskih taks v smislu naredbe.

Podrobni načrti pod točkami 7, 8 in 11 vsebuječih doklad oziroma pristojbin, ležijo na vpogled razgrnjeni pri mestnem knjigovodstvu

Mestni magistrat Maribor, dne 10. oktobra 1919.

Vladni komisar:
Dr. Pfeifer, s. r.

I. Mariborski bioskop

Tegethoffova cesta.

Največje in najmenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

V četrtek 11. do 12. decembra 1919:

Bagdadska preproga

Amerikanska drama v 5 dejanjih

V petek 12. decembra 1919:

Vojaški koncert

Vsako sredo in soboto novi spored!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. (6.) in 20. (8.) uri
v soboto ob 16. (4.) uri in nedeljo ob pol 15. (pol 3.),
16. (4.), 18. (6.) in 20. (8.) uri zvečer.

**Mari-
borska
specijalna
delavnica
za
popravila
ur**

F. Kneser i drug

Grajska ulica št. 5.

Oznanila „UNION-PRORAGANDE“, Maribor
Oddelek za oglase.**Zavod za straženje in
zaklepanje v Mariboru**

naznanja

da je prešel I. MARBURGER WACH- UND
SCHLISSANSTALT v prijaznem spora-
zumu iz rok g. Rich. Frizzi-ja v roke g.
Dragotin Roglič-a.Pri tej priliki naznanjamo tudi, da se
zavod reorganizira na moderni podlagi, pro-
seč vse stare naročnike in p. n. interesente
za nadaljno zaupanje in naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

**Zavod za straženje in zaklepanje
v Mariboru**

LASTNIK: DRAGOTIN ROGLIČ.

Restavracija in hotel
pri „Zamorcu“
(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe.
— Najboljša jedila. — Klubova soba. —
Prostori vrt.Za obilen obisk se priporočata
Franc in Pavla Jančer.**I. maribor. strojna pletarna**

Ivan Barta

Župnijska ulica št. 6

se priporoča

v izdelovanje vseh pletenin. — Svilene, flor, cvrnatne
in volnene nogavice se po ceni izdelujejo in se tudi
podpletejo.**Karel Kocijančič**

kamnoseško podjetje

Maribor, Schillerjeva ul. 25

priporoča

svojo veliko zalogo nagrobnih spo-
menikov iz marmorja in granita.Prevzame tudi vsa v to stroko spa-
dajoča dela.V zalogi Tiskovne zadruge v Mariboru
je izišla brošura**„Jugoslovanska mučenika
Zrinski in Frankopan“**

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K
Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom
pri večjih naročilih 10% popusta.**Občinska hranilnica v Mariboru**

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Župnijska ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640·26

Rezervni fondi K 2,749.997·67

Shramba za pupilske hranilne knjižice itd.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji
točasnno običajni-obrestni meri.**Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun ne-
delje in praznikov.**